

KOD _____**Gerd Svensson****Totalt 7 frågor, maximalt 25 poäng**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor sedan två år tillbaka tillsammans i ett seniorboende. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerds stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, med BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRDCENTRAL

Gerd ringer till vårdcentralen och berättar att hon har smärta i vänster höft.

- 1. Vilka frågor bör du ställa till Gerd som är relaterade till hennes smärta i höften? Ge 6 relevanta exempel. (3 p) (0,5 p för varje relevant exempel)**

KOD

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerds stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, med BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

Du vet nu utifrån samtalet med Gerd att smärtan i vänster höft, under de senaste 4 åren, har successivt tilltagit. Hon beskriver att smärtan är ensidig och lokaliserad till utsidan av höften. Smärtan är intermitterent. Hon känner sig stel när hon har suttit framför TV:n för länge. Gerd berättar också att smärtan påverkar hennes sömn.

Gerd har nu varit hos distriktsläkaren som remitterat henne till röntgen. Efter röntgenundersökningen kommer hon tillbaka till vårdcentralen för att få svar på vad undersökningen visade.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN VÅRDCENTRAL

Läkaren informerar att röntgenbilden visar artros. Operation är för närvarande inte aktuellt. Du träffar Gerd efter läkarbesöket. Gerd har fått smärtstillande läkemedel utskrivet.

2. a) Vad kan göras för att lindra Gerds besvär förutom smärtstillande läkemedel och operation? Ge 4 relevanta förslag. (2 p) (0,5 p för varje relevant exempel)

2. b) När Gerd har gått så frågar sjuksköterskestudenten, som du handleder, om vad röntgenbilden visade. Förklara för studenten vad röntgenbilden visade som bekräftar att Gerd har artros. Ge 2 relevanta exempel. (1 p) (0,5 p för varje relevant exempel)

KOD _____

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerd's stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, med BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

Röntgen visar broskreduktion och förtätning av underliggande ben. Du har givit Gerd tips om egenvård, vilket innebär att Gerd har minskat sin vikt, tränar regelbundet i simbassäng och går till sjukgymnast, där Gerd tränar enligt schema. För att avlasta höften har en käpp provats ut.

Efter ett år kontaktar Gerd åter vårdcentralen. Trots egenvård, behandlingar och smärtlindring tycker Gerd att smärtan i höften tilltagit (VAS 8). Remiss skickas därför till ortopedmottagningen där läkare och Gerd beslutar att en ny höftled är nödvändig.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN ORTOPEDA VDELNING

Gerd kommer till avdelningen, tillsammans med sin make Sven, dagen innan den planerade operationen. Du är omvårdnadsansvarig sjuksköterska och tar emot dem på avdelningen. Du gör en omvårdnadsanamnes.

3. Vilka frågor ställer du till Gerd och Sven? Ange 3 relevanta frågor och MOTIVERA varför du ställer dessa frågor. (3p) (0,5 p för varje ställd fråga. 0,5 p för varje relevant motivering. 1 * -markerat svar måste finnas med för full poäng på frågan)

KOD _____

Vid ankomstsamtalet frågade du Gerd, med stöd av Sven, om hennes identitet, överkänslighet, pågående vård, hälsohistoria samt hennes sociala bakgrund. Du får veta att de bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå trapporna som fanns i huset. Gerd berättar att hon tidigare har arbetat som sömmerska. Hon har en dotter med familj som bor ca 30 mil bort och en son som arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och duschning i gång i veckan samt städning varannan vecka. Du får också reda på att Gerd har regelbunden kontakt med sjukgymnast.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN ORTOPEDAVDELNING

Operationen av Gerds höftled är planerad. Du ska förbereda henne inför operationen.

- 4. *Beskriv 6 omvårdnadsrelaterade preoperativa åtgärder som görs innan operation (3p)***
(0,5 p per åtgärd)

KOD

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerd's stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, med BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

Du har nu förberett Gerd preoperativt. Bl a har du har informerat henne om hur operationen går till och att hon ska fasta för att minska risken för aspiration. Gerd ska även duscha flera gånger och få en renbäddad säng samt rena kläder för att minska infektionsrisken. En urinvägskateter ska sättas för att underlätta tömning av blåsan. Hon ska även ha en fungerande perifer venkateter samt en ordinerad infusion. Du har också informerat Gerd om VAS-skalan för att kunna ge henne adekvat smärtlindring postoperativt.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN ORTOPEDA VDELNING

Gerd är nu opererad och har kommit tillbaka till avdelningen. Spinalbedövningen är avvecklad. I läkemedelsjournalen finns följande ordinerat:

T. Panodil® 500 mg (paracetamol) 2+2+2+2

T. Dexofen® 50 mg (dextropropoxifen) 1+1+1+1

Inj Ketogan® 5 mg/ml, s c. (ketobemidom), 0,5-1 ml vid behov

Inj Fragmin® 5000 E, s c. (dalteparinnatrium) 0+0+1+0

Inf. Zinacef® 1,5 g, i v. (cefuroxim) 1+1+1+0

5. a) *Gerd undrar vilken effekt de läkemedel har som hon får. Ange den viktigaste effekten av varje läkemedel som du bör informera Gerd om. (3 p) (max 1 p/läkemedel)*

Preparat/läkemedelsgrupp	Effekt du informerar Gerd om
Inj Ketogan ® /analgetika	
Inj Fragmin ® /antikoagulantia	
Inf Zinacef ® /antibakteriellt medel för systemiskt bruk	

KOD _____

5. *b) Ange två vanliga biverkningar som kan uppkomma av varje läkemedel som Gerd bör veta. (3 p) (0,5 p/biverkan, max 1p/läkemedel)*

Preparat/läkemedelsgrupp	Vanliga biverkningar
Inj Ketogan ® /analgetika	
Inj Fragmin ® /antikoagulantia	
Inf Zinacef ® /antibakteriellt medel för systemiskt bruk	

- c) I läkemedelsjournalen finns en ordination på infusion Glukos Braun® 50 mg/ml med Na40 + K20, 1000 ml Infusionen ska infunderas på sex timmar. Räkna ut infusionstakten (droppar/minut) (20 droppar = 1ml), avrunda uppåt till heltal. (1p)*

KOD

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerd's stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, med BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

Du har informerat Gerd om att den smärtlindrande injektionen kan ge illamående och obstipation. Injektionen hon får i buken är för att förhindra trombosor och kan ge subkutana hematom. Infusionen hon får tre gånger per dygn är antibiotika för att förebygga postoperativa infektioner, biverkningar som kan uppstå är lokal irritation vid den perifera venkatetern, mag-tarmbesvär samt hudutslag.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN GERIATRISK VÅRDAVDELNING

Gerd har flyttats över till en geriatrisk vårdavdelning för rehabilitering. Hon har vistats där en vecka och nu är det dags för hemgång. Sven kommer för att hämta henne. Du ger Gerd och Sven information om hur Gerd bäst bör sköta sin nya höft.

- 6. Vad bör Gerd tänka på för att vara aktsam om sin nya höftprotes de första månaderna efter operationen? Ge 4 relevanta råd. (2 p) (0,5 p för varje råd. 1 * - markerat svar måste finnas med för full poäng på frågan)**

KOD _____

Gerd Svensson är 83 år, gift med Sven, 84 år. De bor tillsammans i ett seniorboende sedan två år tillbaka. Tidigare bodde de i en äldre villa med flera plan och trädgården var Gerds stora fritidsintresse. Ett annat intresse är också matlagning och bakning, vilket resulterat i att hon blivit överviktig, BMI 29. Flytten till seniorboendet berodde på att Gerd hade svårt att gå i trapporna som fanns i huset. Innan pensionen arbetade Gerd som sömmerska. Hennes umgängeskrets har minskat med åren, vilket Gerd tycker är tråkigt. En dotter med familj bor ca 30 mil bort och en son arbetar i Bryssel. Makarna har kontinuerlig kontakt med sina barn via telefon. De har larm till hemtjänsten som också hjälper dem med matinköp och dusch en gång i veckan samt städning varannan vecka.

Informationen du gav Gerd och Sven var bl a att Gerd ska vara aktsam om sin höftprotes genom att inte korsa benen och undvika kraftig framåtböjning. Vidare ska hon använda de hjälpmedel hon fått, d v s griptång, strumppådragare, toalettstolsförhöjning och sittdyna.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA INOM KOMMUNEN

Sven ringer upp dig när Gerd varit hemma i fyra veckor. Han berättar att de första veckorna har gått väldigt bra, men de senaste dagarna har Gerd inte kunnat sköta magen. Hon känner sig uppkörd och har en molande smärta i buken. Du åker till Gerd och Sven för att förvissa dig om hur det står till och förstår av Gerds berättelse att hon är obstiperad.

7. a) Vilka omvårdnadsrelaterade råd, förutom läkemedel, ger du Gerd för att magen ska komma igång igen? (2 p) (0,5 p för varje relevant exempel)

Trots flera omvårdnadsrelaterade åtgärder så behöver Gerd laxantia för att magen ska komma igång. Det är väsentligt för dig som sjuksköterska att veta orsaken till Gerds obstipation för att kunna rekommendera lämpligt läkemedel.

7. b) Beskriv nedanstående läkemedels farmakodynamik. (2 p) (max 1 p för varje läkemedel)

Tarmreglerande läkemedelgrupper	Farmakodynamik
Laktulos ® (laktulos),	
Laxoberal ® (natriumpikosulfat),	